

Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumu Öğrencilerinin Atölye Kullanım Oranları ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

[Özlem Muhci](#)¹, [Kaine Gülözer](#)¹

Milli Eğitim Bakanlığı, Şanlıurfa

Atıf için: Muhci, Ö. & Gülözer, K. (2023). Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumu Öğrencilerinin Atölye Kullanım Oranları ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Spor, Eğitim ve Çocuk*. 3(3), 1-8. DOI: 10.5505/sec.2023.30592.

Geliş Tarihi: 30.05.2023

Kabul Tarihi: 17.06.2023

Yayın Tarihi: 29.09.2023

Öz

GİRİŞ ve AMAÇ: Ülkemiz 2023 eğitim vizyonunda mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları önemli yer tutmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim bireylere mesleğe hazırlamanın yanı sıra yaşam boyu öğrenmeyi de desteklemektedir. Bu çalışmada mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında atölye kullanımı ile öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir.

YÖNTEM ve GEREÇLER: Bu araştırmanın örneklemini Şanlıurfa ilinde Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrenci olan ve tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş, elektrik elektronik teknolojisi alanında okuyan 186 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmanın verileri, araştırmacıların oluşturduğu kişisel bilgi formu ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği (Gür Erdoğan ve Arsal, 2015) kullanılarak toplanmıştır.

BULGULAR: Araştırmanın bulguları incelendiğinde tüm sınıf seviyelerinde bireylerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin orta seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri sınıf düzeyine istatistiksel açıdan anlamlı bir değişkenlik göstermemektedir. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile atölye kullanımının öğrenme isteğine etkisi arasında pozitif yönde düşük seviyede istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ: Çalışmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde, ulaşılan ölçek ortalama puanının, ölçek ortanca puanının üstünde bulunmaktadır. Dolayısıyla mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin çoğunlukla yaşam boyu öğrenme eğilimi içerisinde oldukları söylenebilir. Sınıf seviyesine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği ortalamalarının belirgin farklılık göstermemeleri bu çalışmaya katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ortalamalarının genellikle orta ve yüksek seviyede olması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Boyu Öğrenme, Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimi, Mesleki ve Teknik Eğitim.

Investigation of the Relationship Between the Workshop Utilization Rates of Vocational and Technical Secondary Education Institution Students and their Lifelong Learning Tendencies

Abstract

INTRODUCTION: Vocational and technical secondary education institutions have an important place in our country's 2023 education vision. Vocational and technical education not only prepares individuals for the profession, but also supports lifelong learning. In this research, it is aimed to examine the relationship between the use of workshops in vocational and technical secondary education institutions and the lifelong learning tendency of students.

METHODS: The sample of this research consists of 186 students studying at the Vocational and Technical Anatolian High School in Şanlıurfa, selected by random sampling, studying in the field of electrical and electronic technology. The data of this study were collected using the personal information form created by the researchers and the Lifelong Learning Tendency Scale (Gür Erdoğan & Arsal, 2015).

RESULTS: When the findings of the study were examined, it was concluded that the lifelong learning tendencies of individuals at all grade levels were moderate. Lifelong learning tendencies do not show a statistically significant

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

variability according to grade level. A statistically significant low-level positive correlation was found between students' lifelong learning tendencies and the effect of workshop use on their willingness to learn.

DISCUSSION AND CONCLUSION: When the results obtained from the study are examined, the scale average score reached is above the scale median score. Therefore, it can be said that the students of vocational and technical secondary education institutions are mostly in the tendency of lifelong learning. It is thought that the fact that the lifelong learning tendencies scale averages do not differ significantly according to the grade level may be related to the fact that the lifelong learning tendency averages of the students participating in this study are generally at a medium and high level.

Keywords: Lifelong Learning, Lifelong Learning Tendencies, Vocational and Technical Secondary Education.

GİRİŞ

Günümüz dünyasında ihtiyaca yönelik nitelikli elamanın mevcut olması ve yetiştirilmesi ülkelerin gelişmişliğinin göstergesi olarak görülmektedir. Dünyanın ve Türkiye'nin değişen koşullara adapte olma gereksinimi de yaşam boyu öğrenme çalışmalarının değerini arttırmaktadır. Yaşam boyu öğrenme yirminci yüzyılın sonlarında dünyanın gündemine girmiş, Türkiye'de ise 2000'li yıllarla hız kazanmıştır. Bireylerin yaşarken öğrenir hale gelebilmesi için yaşam boyu öğrenmeyi öğrenmeleri temel koşuldur.

Yaşam boyu öğrenme, bireylerin temel becerilerinin yenilenmesiyle yeni imkanlar sunma ve gelişmiş öğrenme yaşantıları sağlama anlamına gelmektedir (Odabaş & Polat, 2008). Yaşam boyu eğitim, var olan düzeni yeniden şekillendirmeyi ve eğitimle ilgili ortaya çıkmamış gizil güçleri çok yönlü ilerletmeyi hedefleyen düzenlemedir (Güleç, Çelik & Demirhan, 2012). Yaşam boyu öğrenme yaklaşımı, öğrenen, talep eden ve koşulları uyumlu hale getirmek için formüle eden bir yapıdır (Kocabaş, 2008).

UNESCO'nun 1970 yılında yayınladığı "Learning to Be" raporu, yaşam boyu öğrenme kavramının başlangıç noktalarından birini oluşturmaktadır (Akkuş, 2008). Yaşam boyu öğrenme, UNESCO tarafından hazırlanan "Learning to Be" raporunda, eğitim hizmetlerinin eğitim öğretim için belirlenen yaş sınırları dışına çıkması, rutin yaşam gereksinimleri doğrultusunda eğitim ortamlarının geliştirilmesi olarak belirtilmektedir. Yaşam kalitesinin sağlanması ve artmasında eğitim önemli bir rol oynamaktadır. Eğitimle ilgili planlama, yönetim ve hedef belirlemede tüm paydaşların katılımı ve yeni düşüncelere açık olunmasının vurgulanması gerekmektedir (Güleç, Çelik & Demirhan, 2012). Yaşam boyu öğrenme; formal-informal öğrenmelerin, mesleki ve teknik eğitimin yanı sıra iş başında edinilen mesleki ve ilişkili becerilerin tümünün kazanılmasını sağlayan öğrenmeleri de içermektedir. Yaşam boyu öğrenme; yaş, makam veya eğitim durumu fark etmeden eğitim kurumlarında ve bireyin bulunduğu her yerde gerçekleştirilebildiğini göstermektedir (Aksoy, 2008). Öğrencilerin örgün eğitim sürecinde yaşam boyu öğrenebilir olmalarının desteklenmesi önem arz etmektedir.

Ülkemizde eğitim alanındaki yetkili kurumların yaşam boyu öğrenme sürecini incelemeleriyle birlikte, son yıllarda birçok düzenleme yapılmaktadır (Toprak & Erdoğan, 2012). Türkiye yaşam boyu öğrenmeye verdiği değeri Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünü oluşturarak ortaya koymuş, çalışmalarını tek koldan sürdürmeyi tasavvur ettirmiştir (Güleç, Çelik & Demirhan, 2012).

Mesleki ve teknik eğitim, kalkınma amaçlı planlar arasında önemini korumasının yanı sıra güçlenmesini sağlamaya yönelik çalışmalar da yapılmıştır. Ülkemizde mesleki ve teknik eğitimde yaşanan gelişmeler küresel eğilimlerle paralellik göstermektedir. Yirmi birinci yüzyıla birlikte MEB, mesleki ve teknik eğitimdeki sorunları ortadan kaldırmak ve mesleki ve teknik eğitimi güçlendirmek adına çok sayıda projeyi hayata geçirmiştir (MEB, 2018b). Mesleki ve teknik eğitimin şekillenmesinde "2023 Eğitim Vizyonu" yol gösterici olmaktadır. Mesleki ve teknik eğitimin, ihtiyaçlara yönelik değişiklik yapılabilen, güncel ve dinamik bir yapıda olması gerekmektedir. Ülkemiz 2023 eğitim

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

hedefleri ile bağdaşan MEB tarafından yürütülen Mesleğim Hayatım Projesi ile mesleki ve teknik eğitime yönelik mevcut ilgiyi arttıran, öğrencilerin potansiyellerini keşfeden ve bu doğrultuda yönlendirme çalışmaları planlanmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim uygulamalarına ağırlık veren yaşam boyu öğrenen bireyler haline getiren bir yapının kurulması amaçlanmaktadır (MEB, 2018a). Mesleki ve teknik eğitiminde, öğrencilerin pasif olduğu durumlarda öğrenmeye karşı bir direnç karşılaşmak olası olmaktadır. Bu problemin çözümü ise öğrenci merkezli eğitim ortamlarının düzenlenmesi, atölye ve laboratuvar kullanımlarının artırılması ile olasıdır (Bıncı & Arı, 2004).

2023 eğitim hedefleri doğrultusunda mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarını yenilemeye yönelik çalışmalar planlanmıştır. Bu revize çalışmaları ile mesleki ve teknik eğitimin yaşamla bütünleşik olması, değişen koşullara uyumlu hale getirilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2018a). Öğrencilerin yaşamla genellikle okul çağı sona erdikten sonra karşılaşıyor olması, gelişim görevlerini yerine getirme ve sorunları çözmede yaşam boyu öğrenmenin önemini göstermektedir. Yaşam boyu öğrenme, kişileri çeşitli durumlara hazırlaması ve potansiyellerini geliştirmesi hem ulusal hem kişisel ihtiyaçları karşılayacak mesleki ve teknik öğretim kurumlarının artırılmasını harekete geçirmesi ve böylelikle toplum genelinde etkili olması nedeniyle de önemlidir (Güleç vd., 2012).

Ülkemizde ortaokul sonrası mesleki ve teknik eğitim, mesleki ve teknik anadolu liseleri ve mesleki eğitim merkezlerinde yürütülmektedir. Özellikle son yıllarda mesleki ve teknik eğitim almak isteyen öğrenci sayısında azalış meydana geldiği görülmektedir. Mesleki eğitim merkezlerini tercih eden öğrenci sayıları artmaktayken mesleki ve teknik anadolu liselerini tercih eden öğrenci sayısında düşüş yaşanmaktadır (Özer, 2018).

2017-2018 Eğitim Öğretim yılı ile ülkemiz eğitim sisteminde ortaokuldan ortaöğretime geçiş sınavı olarak Liselere Geçiş Sistemi (LGS) uygulanmaya başlanmıştır. Ortaokul son sınıf öğrencileri haziran ayında LGS ye girerek aldıkları puan ile fen, sosyal bilimler, anadolu, anadolu imam hatip ve mesleki ve teknik anadolu lisesi tercihi yapmaktadırlar. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumuna yerleşen öğrenciler haftalık toplam 43 ders saati dersi bulunmaktadır. Öğrencilerin aldıkları meslek dersleri sınıf seviyelerine göre değişmektedir. 9. Sınıf öğrencileri 11, 10. Sınıf öğrencileri 14, 11. Sınıf öğrencileri 17 ve 12. Sınıf öğrencileri 24 ders saati meslek dersi almaktadır. 12. Sınıf öğrencileri meslek derslerini staj uygulamaları ile almaktadırlar. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin atölye kullanım oranı ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının tercih edilme nedenleri arasında yer alabilir. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının yalnızca işe değil yaşam boyu öğrenmeye katkı sunduğunu destekler nitelikte sonuçlara ulaşılabilir.

Bu bağlamda, temel olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimi (YBÖE) ne durumdadır?
- 2) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin YBÖE ile atölye kullanımı arasında ilişki var mıdır?
- 3) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin YBÖE ile atölye kullanımı arasında ilişki var mıdır?
- 4) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin YBÖE sınıf seviyesine göre anlamlı fark göstermekte midir?

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Şanlıurfa ili, 2021-2022 eğitim öğretim yılında devlet okullarından Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanında eğitim görmekte olan 9, 10, 11, 12. Sınıf düzeyinde 250 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini ise çalışmaya gönüllü şekilde

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

katılım sağlayan 186 öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin 'tesadüfi örneklem' (random sampling) yolu ile seçilmiştir.

Tesadüfi örnekleme, evrenin içerisindeki her bir birimin örneklem içerisinde eşit seçilme şansına sahip olması durumudur (Ural & Kılıç, 2005).

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmaya ilişkin verileri toplamak için Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği (Gür-Erdoğan ve Arsal, 2015) ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. YBÖEÖ geliştirme çalışmalarının örneklemini Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (AİBÜ) ve Sakarya Üniversitesi (SÜ)'nde öğrenim gören 1644 gönüllü katılımcı oluşturmaktadır. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği, iki alt boyut ve 17 maddeden oluşan beşli likert tipi ölçektir. Ölçeğin alt boyutları öğrenmeye isteklilik ve gelişime açıklıktır. YBÖEÖ, cronbach alfa değeri .86 olarak hesaplanmıştır (Gür-Erdoğan & Arsal, 2015).

Kişisel bilgi formu, uzman kişilerin görüşü alınarak oluşturulmuştur. 3 soruya yer verilmiştir. Araştırmanın amacına yönelik atölye kullanım oranı ve isteğini tespit etmek için araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formunda araştırmaya katılan öğrencilerin sınıfı, atölye kullanma istekleri ve atölye kullanımlarının öğrenme isteklerini etkilerine dair görüşleri sorulmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan "Kişisel bilgi formu" ile "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği" veri toplama sürecinde öncelikle katılımcılara bu araştırmanın ne amaçladığı açıklanmıştır. Daha sonra ise veri toplama araçlarını nasıl dolduracakları ve uygulama süreci hakkında tahmini bir süre bilgisi verilmiştir. 196 öğrenciye ulaşılmış fakat uygun bir şekilde doldurulmayan 10 öğrenci formu iptal edilerek toplamda 186 öğrenciye ait veri, analize katılmıştır. Bu araştırmaya ait verilerin elde edilmesi yaklaşık olarak bir hafta sürmüştür ve öğrencilerin gönüllü bir şekilde katkı sağlamaları esas alınmıştır.

Verilerin Analizi

Katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilim ölçeğinden aldıkları toplam ortalama puanları ve ölçeğin uygulandığı grubun standart sapması ve de ölçekten alınabilecek minimum, orta ve maksimum puanlar ölçüt olarak alınmıştır. Bu ölçek beşli likert tipi bir ölçek olduğundan başlangıç noktası 1, orta noktası 3 ve tepe noktasının 5 olduğu varsayılmıştır. Yaşam boyu öğrenme eğilim ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 17, ortanca puan 51 ve en yüksek puan 85 şeklinde belirlenmiştir. Yaşam boyu öğrenme eğilim ölçeğinin toplam puanları alınmıştır. Kayıp değer olmadığı için ortalama atama yapılmamıştır. Uç değerler incelenmiş, 56 ve 149 numaralı katılımcılar uç değer olduğu için veri setinden silinmiştir.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimi ne durumdadır? problemine yanıt bulmak için sınıf düzeylerine göre ölçekten alınan ortalama puanlara bakılmıştır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimi ile atölye kullanımının olumlu etkisi arasında ilişki nasıldır? sorusuna yanıt aramak için verilerin normalliği kontrol edilmiştir. Veriler normal dağılım sağlanmadığı için Spearman korelasyon kat sayısı kullanılmıştır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumunda öğrenim gören öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ile atölye kullanımının sağladığı öğrenme isteği arasındaki ilişki nasıldır? sorusuna yanıt aramak için verilerin normalliği kontrol edilmiştir. Veriler normal dağılım sağlanmadığı için Spearman korelasyon kat sayısı kullanılmıştır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimi sınıf seviyelerine göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna yanıt aramak için verilerin normalliği kontrol edilmiştir. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği verileri sınıfa göre anormal dağıldığı için "Kruskal Wallis-H Testi" uygulanmıştır.

BULGULAR

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden minimum puan alan katılımcı 28, maksimum puan alan katılımcı 83 puan almıştır. Araştırmaya 9. Sınıf 42, 10.sınıf 49, 11.sınıf 47, 12. sınıf 46 öğrenci katılmıştır.

Araştırmanın 1.sorusu olan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ne durumdadır? problemine yanıt bulmak için sınıf düzeylerine göre ölçekten alınan ortalama puanlara bakılmıştır.

Tablo 1. Sınıf Düzeylerine Göre Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği Ortalamaları

Sınıf düzeyine göre YBÖEÖ Ortalamaları	n	Ort.
9. Sınıf	42	60,17
10. Sınıf	49	60,02
11. Sınıf	47	61,23
12. Sınıf	46	58,48
Toplam	184	59,975

Tablo 1'e bakılarak 9. Sınıfların yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği ortalama puanının 60.17, 10. Sınıfların 60.02, 11. Sınıfların 61.23, 12. Sınıfların 58.48 olduğu görülmektedir. Ölçekten alınabilecek maksimum puan 85, ortanca puanın 51 olduğu göz önünde bulundurulursa tüm sınıf seviyelerinde bireylerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin orta seviyede olduğu söylenebilir.

Araştırmanın 2. Sorusu olan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimi ve atölye kullanımının etkisi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? sorusuna yanıt bulmak için Spearman korelasyon analizi yapılmıştır. Bu analizin sonuçları ise Tablo 2 üzerinde sunulmuştur.

Tablo 2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumu Öğrencilerinin YBÖE ile Atölye Kullanımının Etkisi Arasındaki Spearman's Rho Korelasyon Analizi Sonuçları

		Öğrencilerin YBÖEÖ ortalamaları ve Öğrencilerin Atölye Kullanımının Olumlu Etkisi	
Öğrencilerin ortalamaları	YBÖEÖ	Ort	59,32
		Ss	9,77
	r		.189
	p		,010
Öğrencilerin Kullanımının Etkisi	Atölye Olumlu	Ort	3,78
		Ss	1,27
	r	.189	
	p	,010	

Tablo 2'ye göre yaşam boyu öğrenme eğilim ölçeği ve atölye kullanımının etkisi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r=.189$, $p > 0.05$).

Araştırmanın 3. sorusu olan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumunda öğrenim gören bireylerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ve atölye kullanımının sağladığı öğrenme isteği arasında ilişki var mıdır?

Problemine cevap aramak için Spearman Korelasyon analizi yapılmıştır. Sonuçları Tablo 3 üzerinde gösterilmiştir.

Tablo 3. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumunda Öğrenim Gören Öğrencilerin YBÖE ile Atölye Kullanımının Öğrenme İsteğine Etkisi Arasındaki Spearman's Rho Korelasyon Analizi Sonuçları

	Öğrencilerin Öğrencilerin İsteğine Etkisi	YBÖEÖ Atölye Kullanımının	Ortalamaları Öğrenme
Öğrencilerin YBÖEÖ Ortalamaları	Ort	59,32	
	Ss	9,77	
	r		.225
	sig.	1,000	,002
Öğrencilerin Atölye Kullanımının Öğrenme İsteğine Etkisi	Ort		3,84
	Ss		1,20
	r	.225	
	sig.	,002	1,000

Tablo 3 verileri incelendiğinde yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile atölye kullanımının öğrenme isteğine etkisi arasında pozitif yönde düşük seviyede istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($r=.225$, $p=.002$).

Araştırmanın 4. sorusu olan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumunda öğrenim gören bireylerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri sınıf seviyesine göre farklılık göstermekte midir? problemine cevap bulabilmek için Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4 üzerinde gösterilmiştir.

Tablo 4. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumu Öğrencilerinin YBÖE Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	n	X ²	P
Öğrencilerin YBÖEÖ	184	1,520	,678

Tablo 4'e göre yaşam boyu öğrenme eğilim ölçeği sınıf düzeyine istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermemektedir ($p=.678$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ülkelerin kalkınması ve gelişmesi için ihtiyaca yönelik kalifiye elemanın yetiştirilmesinde önemli yer tutmaktadır. Değişen koşullara adapte olma ihtiyacı, yaşam boyu öğrenen ve gelişim gösteren bireyler yetiştirmekte oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin yaşam boyu öğrenen bireyler olması ayrıca önem taşımaktadır. Bu çalışmada amaç, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında eğitim görmekte olan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ile atölye kullanımları oranları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimi, atölye kullanım durumu ve isteklerine yönelik sorulara yanıt aranmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde, ulaşılan ölçek ortalama puanının, ölçek ortanca puanının üstünde bulunması nedeni ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin çoğunlukla yaşam boyu öğrenme eğilimi içerisinde oldukları söylenebilir. Literatür incelendiğinde mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini inceleyen sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Horoz (2017) tarafından

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

yapılan araştırmada bu araştırmanın sonucunu destekler nitelikte bulgulara ulaşılmıştır. Mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri yüksek olarak tespit edilmiştir (Horoz, 2017). Sınıf seviyesine göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği ortalamalarının belirgin fark göstermemeleri bu araştırmaya katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ortalamalarının genellikle orta ve yüksek olması ile ilişkili olabilir. Çalışmanın örneklemindeki öğrenciler 9, 10 ve 11.sınıfta atölye kullanarak 12.sınıflar ise mesleki ve teknik eğitimlerini haftanın 3 gün staj uygulamaları ile almaktadırlar. Yani meslek lisesi öğrencileri 9, 10 ve 11. Sınıflarda okulda daha çok vakit geçirmektedirken, 12. Sınıfta staj sebebiyle bu süre diğer senelere göre azalmaktadır. Bu bulgu, okul ortamında daha çok bulunmanın yaşam boyu öğrenme eğilimine daha fazla katkı sunduğu ve okuldan uzaklaştıkça yaşam boyu öğrenme eğiliminde bir azalma meydana geldiğini düşündürmektedir. Öğrenciler okul yaşamı sırasında daha fazla öğrenme ve gelişme odaklı olurken, 12. Sınıfta haftanın 3 günü iş yerinde staj uygulamaları ile okul dışında kalmaları, öğrencilerin öğrenmekten çok maddi getiri sağlamak için eğitimlerine devam etmeleri ile ilişkili olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Yaşam boyu öğrenme eğilimi ölçeği ile atölye kullanımının olumlu etkisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yaşam boyu öğrenme eğilimi ile atölye kullanımının öğrenme isteğine etkisi arasında düşük seviyede pozitif yönlü istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Özdemir (2002), mesleki ve teknik eğitimde atölye/laboratuvar uygulamalarındaki işbirlikli öğrenme etkinliklerini değerlendirdiği araştırmasında atölye/laboratuvar kullanımının öğrencilerin öğrenme isteklerini olumlu yönde etkilediğine dair sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmanın yalnızca bir okul ve bir alanla sınırlı olması araştırma sonuçlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun yanı sıra araştırma sonuçlarının gerçekleştirildiği okulun eğitim düzeyi ve okulun bulunduğu çevrenin sosyo-kültürel yapısıyla sınırlı olması, araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini düşürmektedir. Ayrıca öğrencilerin atölye kullanıma ilişkin verileri toplanırken kullanılan formun yeterli olduğu varsayılarak araştırma gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin uygulama dersleri ve atölyelere ilişkin fikir ve tutumlarını ölçmek amacıyla geçerliği ve güvenilirliği sınamış ölçme aracı kullanılabilir veya nitel araştırma ile konuya ilişkin daha kapsamlı bir araştırma yapılabilir. 12. Sınıfların iş yerinde staj uygulamalarına yönelik algılarına ve deneyimlerine bakılarak YBÖEÖ ortalamalarındaki azalışın nedeni tespit edilebilir. Bu durum öğrencilere okul dışı eğitim ortamlarında nelerle karşı karşıya olduğunu ortaya koymak açısından da önemli olacak niteliktedir. Literatür incelendiğinde mesleki ve teknik eğitim verilen kurumlarında verilen uygulamaya dönük meslek derslerinin niteliğini ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik herhangi bir çalışma bulunmamıştır. Uygulamalı meslek derslerinde önemli yeri bulunan atölyelere ilişkin öğrenci ve eğitimcilerin görüşlerinin alınması çok yönlü gelişime destekleyecek ve işlevsel şekilde düzenleme yapılmasını sağlayabilir.

Bu araştırmaya katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkileyen başka bir motivasyon kaynakları incelenerek tespit edilen motivasyon kaynakları ile yaşam boyu öğrenmeleri arasında bulunan ilişki durumları araştırılabilir.

Araştırmanın yapıldığı il, sosyal çevre, öğrencilerin okula bakış açısı, velilerin okula bakış açısı verdikleri önem de göz önünde bulundurularak aynı araştırma farklı bir şehirde farklı bir öğrenci ve veli profili üzerinde de uygulanabilir.

Öğrencilerin atölye kullanımından ne kadar yararlanabildikleri ve seçtikleri meslek eğitiminde ne kadar gönüllü oldukları ve isteyerek yaptıkları da başka bir çalışma ile göz önüne alınarak araştırmaya farklı bir boyut katılabilir.

Kaynaklar

Akkuş, N. (2008). *Yaşam boyu öğrenme becerilerinin göstergesi olarak 2006 PISA sonuçlarının Türkiye açısından değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Spor, Eğitim ve Çocuk (SEÇ)

- Bıncı, F. ve Arı, N. (2004). Mesleki ve teknik eğitimde arayışlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 383-396.
- Güleç, İ., Çelik, S. ve Demirhan, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 34-48.
- Gür Erdoğan, D. ve Arsal, Z. (2015). Yaşam boyu öğrenme eğilim ölçeği (YBÖEÖ)'nin geliştirilmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 114-122.
- Horoz, O. R. (2017). *Mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Bartın ili örneği)* (Master's thesis, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Kocabaş, S. (2008). *AB'de mesleki eğitimin geleceği (Yakın gelecek için hedefler, politikalar ve stratejiler [Yüksek Lisans Tezi]*. Yeditepe Üniversitesi.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018a). *Güçlü yarınlar için 2023 eğitim vizyonu*. Ankara: MEB.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018b). *Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin görünümü*. Ankara: MEB Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi.
- Odabaş, H ve Polat, C. (2008). *Bilgi toplumunda yaşam boyu öğrenmenin anahtarı: bilgi okuryazarlığı. Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu*, Antalya.
- Özdamar, K. (1999). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi I*. Kaan Kitabevi.
- Özdemir, Z. (2002). *Mesleki-teknik eğitimde atölye/laboratuvar uygulamalarındaki işbirlikli öğrenme etkinliklerinin değerlendirilmesi (Balıkesir Çok Programlı Astsubay Hazırlama Okulu örneği)* [Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Özer, M. (2018). 2023 eğitim vizyonu ve mesleki ve teknik eğitimde yeni hedefler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 425-435.
- Özmen, A. (2000). *Uygulamalı araştırmalarda örnekleme yöntemleri*. Anadolu Üniversite Fen Bilimleri Yayınları.
- Toprak, M. ve Erdoğan, A. (2012). Yaşam boyu öğrenme: Kavram, politika, araçlar ve uygulama. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(2), 69-91.
- Ural, A. & Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Detay Yayıncılık.